

NATIONALIZAREA - ULTIMA ANIVERSARE

În iunie '89, atât naționalizarea cât și succesele industriei românești erau prezentate ca fiind meritele exclusive ale lui Ceaușescu.

FOTO: Arhivele Naționale

În 11 iunie 1989, naționalizarea, adică trecerea mijloacelor economice din proprietatea particularilor în cea a statului, era pomenită pentru ultima oară ca un fapt exclusiv benefic. „Naționalizarea - act istoric fundamental al revoluției socialiste în România”, titrase Scînteia cu o zi în urmă. Când venea vorba de aniversarea unor momente din trecut, propaganda regimului folosea tehnici clasice din „manualul manipulatorului”: amestecul de adevăruri și falsuri, minciuna prin omisiune, „luminarea” unei singure părți a păharului. Naționalizarea, făcută sub comandă sovietică cu 41 de ani în urmă, pe vremea când la cârma țării se afla Gheorghe Gheorghiu-Dej, devenise în 1989 o etapă spre desăvârșirea „revoluției socialiste”. „Revoluție” în fruntea căreia se afla, desigur, Nicolae Ceaușescu. Otova, și

meritele, și păcatele predecesorilor fuseseră șterse de buretele mânăit în laboratoarele propagandei. În iunie 1989, ca și în mai, decembrie, sau august, sau în oricare dintre cele 12 luni ale calendarului când se mai aniversa ceva, oamenii obișnuiți n-aveau cum înțelege mare lucru din povestea scrisă oficial. Ce-a fost cu naționalizarea, ce s-a întâmplat concret la 11 iunie 1948, care au fost costurile și beneficiile, cine a pierdut și cine-a câștigat, și când, și cum - nu s-a spus în 1989. Toate acestea, precum și atmosfera unei zile teribile din vara lui 1948 pot fi reconstituite astăzi cu mijloacele istoricului.

Ziua de 11 iunie 1948 a fost supra-nimă în propaganda comunistă „vinerea patimilor burghezilor”. Prea puțini știau dimensiunea adevărată a deciziei inspirate de politica Moscovei. Conform planului, „copt” la vâr-

ful PMR-ului, Legea naționalizării a fost votată în Parlament la 11 iunie 1948. Până în ziua respectivă, poporul nu a aflat „binefacerea” ce i se pregătise în culisele conducerii comuniste. Deși făcută „pentru binele poporului și în numele lui”, naționalizarea - trecerea mijloacelor economice în proprietatea statului - a fost ținută departe de „urechile poporului”: în secret, conducătorii Partidului Muncitoresc o pregătiseră în cele mai mici amănunte. După aflarea veștii, lucrurile au fost astfel organizate, încât masele „trebuiau” să se bucore: în fabrici, uzine, pe stradă, în paginile Scînteii. Mai toți marii industriași ai României interbelice au fost alungați sau intenționați din ordinul autorităților comuniste. Despre închirările urmașilor adevărați sau incheperii de a recupera fabuloasele averi pierdute atunci

s-ar putea scrie o istorie la fel de lungă și complicată pe cât a fost naționalizarea însăși.

„Vinerea patimilor burghezilor”

Întreaga acțiune a naționalizării s-a rezumat la anunțarea discutării, în cadrul celei de a doua plenare a Comitetului Central al PMR, desfășurată între 9 și 10 iunie, a raportului privitor la „problema naționalizării întreprinderilor industriale, bancare, de asigurări, miniere și de transporturi”.

(Continuare în pag. a II-a)

EXCEPȚII VIP

Conștienți de serviciile aduse regimului de artiști, liderii comunisti i-au tratat la modul privilegiat. Legea naționalizării i-a afectat și pe unii artiști, care, după ce s-au pomenit cu bunurile confiscate, s-au adresat direct lui Gheorghiu-Dej, Paul Sfetcu, fostul șef de cabinet al liderului comunist, povesteste în amintirile sale două dintre audiențele pe această temă.

Cântăreața de muzică populară Maria Latărețu a solicitat o audiență la Gheorghiu-Dej pentru scoaterea de sub efectul Legii naționalizării a unei case din Târgu-Jiu, fosta proprietate a sa... După audiență, povesteste Sfetcu, Gheorghiu-Dej a dispus actele de retrocedare a imobilului, remarcând: „Este vorba de un abuz, intrucât cântăreața a agostisit banii pentru casă din arta sa, nu exploatarea forța de muncă străină. Trebuie

să-i facem dreptate”. Și naistul Fănică Luca a recurs la cel mai înalt scaun de judecată pentru scoaterea de sub efectul Legii naționalizării a celor trei apartamente pe care le avea și... pentru a i se acorda răvnitul, pe atunci, titlu de „artist al poporului”. După ce-a fost informat de doleanțele artistului, Gheorghiu-Dej, relatează Sfetcu, a decis următoarele: „Îmi voi face timp să stau de vorbă cu el, dar lui să nu-i spun așa ceva. Apartamentele nu le-a făcut prin exploatarea muncii altor oameni și de aceea poate îi vom înapoia unul în proprietate. Pe celelalte două nu pot, deoarece când le-a construit sau cumpărat, a avut de gând să le speculeze prin închiriere. În ceea ce privește acordarea titlului de „artist al poporului”, cererea nu-i va fi satisfăcută”. Episodul întâlnirii cu Fănică Luca a fost povestit ulter-

or de Gheorghiu-Dej, respectând, firește, registrul stilistic „colorat” al maestrului: „Când autorismul care-l aducea pe Fănică Luca a intrat pe poartă, am fost anunțat și am ieșit pe prispă. El a coborât din automobil, a văzut căsuța și nu casa mare în care locuiesc. M-a salutat, dar cu ochii dă roata curții. Cum nu vedea decât căsuța și copacii, s-a descumpănit. L-am invitat să intre înăuntru. Aici, altă surpriză! O simplă cameră în care se afla un pat de campanie, o masă, patru scaune și un dulap pentru haine. Văzând «sarăcia» locuinței, Fănică Luca m-a întrebat: «Aici locuiești, bulibașo?». Am răspuns afirmativ. Fănică, cam buimăcit sau poate din șiretenie, a remarcat: «Aoleo, bulibașo, mânăca-ti-ăș p... pai eu stau mai bine ca matală!»”.

Lavinia BETEA

Peron i-a acordat Colanul Ordinului „Eliberatorul San Martin”

FOTO: Arhivele Naționale

La 5 martie 1974, Juan Domingo Peron, președintele Argentinei, i-a acordat lui Nicolae Ceaușescu, la Olivos, reședința sa din Buenos Aires, distincția Colanul Ordinului „Eliberatorul San Martin”. Cea mai prestigioasă decorație din țara tanguului cinstea memoria generalului Jose de San Martin (1778-1850), care cucerise independența mai multor state sud-americane față de Spania.

Ordinul a fost înființat prin Decretul nr. 5.000, din 17 august 1943. Încă de atunci, avea șase grade, cel mai înalt fiind colierul, colier cu decorații purtat la gât ca distincție, acordat exclusiv suveranilor și șefilor de state străine. Ordinul „Eliberatorul San Martin” era și o breaslă onorifică, ce era condusă de un Consiliu prezidat de un Mare Maestru, prin tradiție

Ramona VINTILĂ

JURNALUL ZILEI

Presă vremii dedica pagini întregi evenimentului numărul unu al zilei. Se împlineau 41 de ani de la naționalizarea „Drumul eroic” al României în timpul „Epocii de Aur” devenea o prilej de a elogia realizările „marelui ctitor”. La Constanța, s-a organizat a doua ediție a „simpozionului național de fiabilitate, tribologie și electrotehnică navală”. Peste 130 de specialiști români au dezbătut de-a fir a păr, dacă ar fi să dăm crezare ziarelor, perfecționarea tehnicii navale românești. În aceeași perioadă, vasul

Roman rămânea blocat în mijlocul Oceanului Atlantic, din cauza unei defectiuni la motorul principal.

Naționalizarea, Ceaușescu și „Epoca de Aur”

Presă vremii dedica pagini întregi evenimentului numărul unu al zilei. Se împlineau 41 de ani de la naționalizarea „La 11 iunie 1948 clasa muncitoare din patria noastră, con-

dușă de glorioșul ei Partid Comunist, inscria în procesul transformărilor revoluționare o victorie de uriașă rezonanță: înfăptuia naționalizarea industriei, a băncilor, a transportului, a altor mijloace de producție, lichidând proprietatea capitalistă asupra lor, desființând baza economică a exploatarii omului de către om, punând temelile proprietății socialiste a întregului popor”, scria Scînteia.

(Continuare în pag. a II-a)

Poporul muncitor, călăul burgheziei

În discursul care a însoțit prezentarea în fața deputaților poporului a proiectului de lege, Gheorghiu-Dej a calificat naționalizarea ca o „schimbare structurală”, constând în trecerea în mâinile statului, ca „bun de consum al poporului”, a celei mai importante părți din mijloacele de producție. Multele fraze pompos-propagandistice aveau menirea să convingă cetățenii de necesitatea naționalizării.

Promisiunile de viață mai bună celorlalte vorbe ale marilor PMR. Imediat după 11 iunie, aceștia au început a colinda fabricile și uzinele pentru a-i convinge pe muncitorii de avantajele deciziei luate de regimul comunist. Majoritatea „clasei muncitoare”, sau cel puțin cea văzută din Scînteia, aclama hotărârea Guvernului Groza și a PMR-ului. De pildă, la turnătorii „Lemaitre”, muncitorii întâmpinau naționalizarea în sunetele Internațio-

nalei: „Sunt negri de funingine”, scria reporterul Scînteii, „și mușchii le mai tremură de muncă, dar vocea li se înalță neșovăitoare”. Aici, noul director era un „tovarăș de la strungărie, decorat cu Ordinul Muncii”. Propaganda funcționa din plin. Cuvintele de laudă curgeau: „Muncitorii ies din sală”, încheia apoteotic ziaristul de la Scînteia.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

11 IUNIE

Am fost invitat azi, prin telefon, la un festival internațional Eminescu ce se va desfășura la București în zilele de 13-15 iunie. De ce am fost anunțat atât de târziu? Și ce fel de festival poate fi acesta, organizat atât de în pripă? Desi e vorba de centenarul Eminescu, cred că ideologia or fi preferat să nu-l aprobe. Totul se petrece sub semnul improvizației, ca de obicei. Pe mine, însă, asemenea „spectacole” nu mă mai atrag, drept care voi rămâne acasă.

Lectură antrenantă din Al. George, „Petreceri cu gândul și inducții sentimentale” (1986). Încep abia acum să-l gust cu adevărat pe acest scriitor, bogat în opinii, cultivat și mereu interesant. Are ceva din „stofa” (bună) a criticilor francezi de la sfârșitul veacului trecut, Gourmont, A. France, Zola, din care de altfel a și tradus.

Felul său de a scrie mă incurajează, indirect, să fiu eu însumi. E un exemplu de independență intelectuală, fapt întotdeauna important pentru un mânăitor al condeiului.

Victor Feleo, Jurnalul unui poet lenes, Ianuarie 1955 - martie 1993, Ediție îngrijită de Lidia Feleo, București, Editura Albalros, 2000, p. 728

Audiență la primar sau, altfel spus, primul secretar municipal. Suntem convocați mai mulți, la opt jumătate. Așteptăm în picioare până la zece și un sfert. Fiecare rămâne înăuntru două minute, cel mult trei. Întru primii primii. Primarul e un om gras, în vârstă, inconjurat de consilieri. Vorbește impersonal. Nu pot să spun că mă dispregiuește. Nici măcar nu există. Mă întrebă de unde avem valută pentru drum. De la prieteni, spun. Prieteni de aici, sau din Occident? De acolo, spun. Nu se poate da aprobarea decât dacă transferă bani în contul nostru un cetățean român care i-a câștigat legal. Nu vrea să se spună la Europa Liberă că profesorii universitari din România sunt întreținuți de străini.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Un concediu ratat

Pe la sfârșitul lui septembrie 1989 reușisem, în sfârșit, să plec în perioada caldă a concediului de odihnă ce mi se cuvenea pe acel an. Dar unde să mă duc, având în vedere că soția, prinsă cu sarcinile de serviciu, nu avea posibilitatea să-și ia concediul în această perioadă, iar copiii, unul la liceu și celălalt în școala generală, începuseră cursurile? Așa că m-am hotărât ca, măcar pentru câteva zile, să merg în vizită la niște rude care locuiau în sate aflate în dealurile Buzăului. Pe lângă bucuria revederii, aveam asigurată liniștea, atât de necesară, aerul curat și, mai ales, doream să uit atmosfera încărcată și de viață

tumultuoasă pe care o duceam, atât la serviciu, cât și ca locuitor al unui oraș mare, ca Bucureștiul.

Deci mi-am pregătit bătrâna Dacie pentru drum și m-am hotărât să îmbrac uniforma militară, gândind că în acest fel voi evita Controalele pe care le făcea Miliția, întrebând de unde ai luat brânza, merele, fasolea, nucile, cartofii, țuica și alte produse ce le obținem de la rudele pe care le vizitam.

Profitând de o zi însoțită, m-am urcat în mașină și am plecat în concediu.

(Continuare în pag. a II-a)

CE-AU AVUT ȘI CE-AU PIERDUT

A devenit o regulă în istoriografia românească de a pune splendoarea Micului Paris și bunăstarea românilor din deceniile trei și patru ale secolului trecut pe seama succeselor industriei interbelice. Intervenția brutală a statului, inclusiv prin naționalizare, soldată nu doar cu confiscarea averii marilor industriași, ci și cu distrugerea vieții acestora și a familiilor lor, ar fi contribuit la scăderea nivelului de trai al românilor pentru următoarele decenii.

Nu mai că adevărul se află undeva pe la mijloc. Într-adevăr, cei mai afectați de măsura naționalizării au fost patronii, administratorii, deținătorii de acțiuni la întreprinderile naționalizate, deși se pregătiseră în mare parte pentru ceea ce va urma. Unii, mai prevăzători, emigraseră cu „grosul” avutului și cu familiile. Forța cu care guvernul și-a promovat „mărețul act” i-a înfricoșat pe cei mai mulți. Pe unii i-a alungat din țară, pe alții i-a împins la sinucidere, pe alții i-a adus după gratii. Poporul avea nevoie de „fapte”. Înfloresc zvonistica. Toți „in-culpății” se întreabau: sunt sau nu muncitorii violenți, acum că se simt „stăpâni” în fabricile „aflate în mâinile lor”? Vor fi sau nu proprietarii, foștii industriași trimiși la „muncă voluntară”? Funcționarii publici din domeniul bancar și cel al asigurărilor erau speriați de perspectiva lipsei unui loc de muncă adecvat pregătirii și experienței lor.

Exemplele de „dușmani ai poporului” umplu paginile ziarelor. „Sever și Max Herdan”, scria Scînteia, „proprietarii morii «Herdan» au fost condamnați la câte cincini ani de închisoare și câte 40.000 lei amendă pentru nedeclararea de stoc și vânzarea de mărfuri fără factură”.

Ce se întâmplă însă cu marii industriași?

Nicolae Malaxa

De numele lui sunt legate primele locomotive românești (Fabrica a devenit după 1948 Uzina „23 August”), primele automobile, Uzina „Nicolae Malaxa” (actuala „Faur”), o fabrică de țevi din oțel (devenită după naționalizare și rămasă până în zilele noastre Uzina „Republica”), o fabrică de muniții de artilerie și armament. A avut acțiuni la câteva dintre cele mai mari fabrici din țară - Astra Arad și Uzinele și Domeniile Reșița. Avea sa i-a permis să se implice și în jocurile politice ale fiecărui regim prin care a trecut. A fost „simpatizant” deopotrivă al legionarilor și al comunistilor. Venirea la putere a acestora din urmă însă a însemnat sfârșitul „epocii Malaxa”. Deși l-au păstrat o vreme aproape de cercurii puterii drept consilier, comunistii l-au condamnat la moarte în contumacie (emigrase în SUA) pentru colaborare cu Garda de Fier. Familia lui, prin mostenitoarea Irina, soția savantului român Emil Palade, a fost despăgubită în 2006 pentru cea mai mare parte din fabuloasa lui avere.

Max Auschnitt

A fost administrator delegat al Uzinelor de Fier și Domeniile Reșița (UDR), ceea ce mai mare societate pe acțiuni care a existat în România înainte de instaurarea regimului comunist - cel mai mare capital social (un miliard de lei), cea mai mare cifră de afaceri, cei mai mulți angajați (16.669 - în anul 1938), respectiv 22.892 - în 1948.

(Continuare în pag. a III-a)

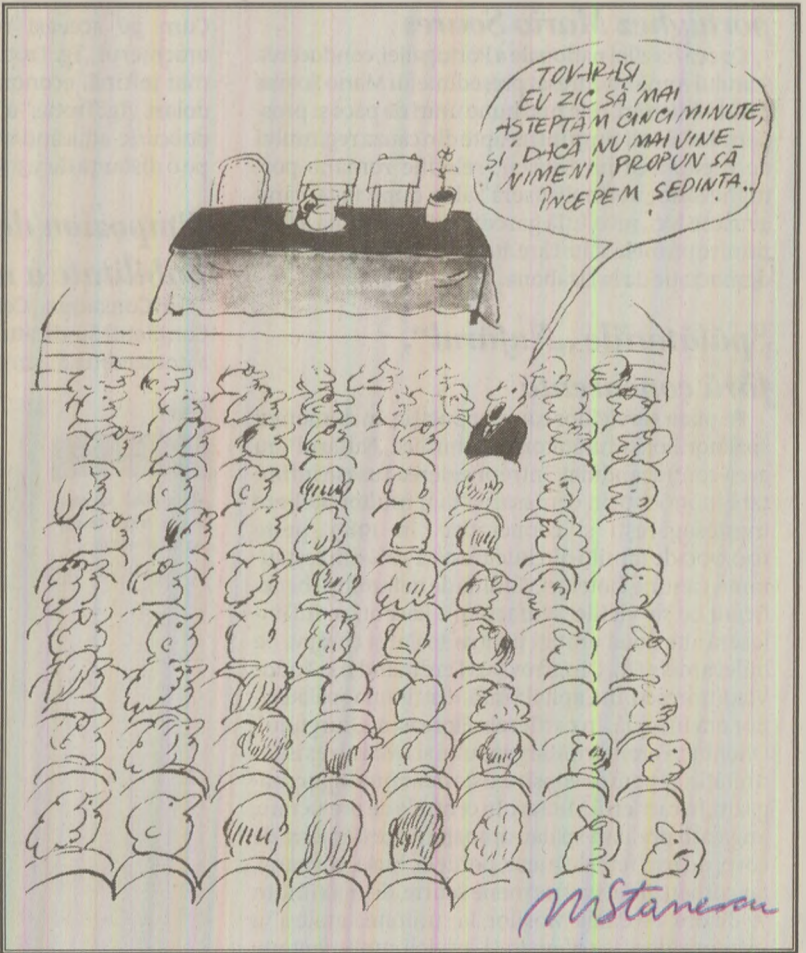
CALENDAR

11 iunie (Duminică)
Soarele a răsărit la 5:31, a apus la 21:00
Luna a răsărit la 5:31, a apus la 21:00
Sărbătoare creștină: Sfântii Apostoli Bartolomeu și Barnaba

S-a întâmplat la

11 iunie 1989

● Ca urmare a unei ciocniri, la o trecere de cale ferată, între un tren și un autobuz de pasageri, 31 de persoane

NATIONALIZAREA — ULTIMA ANIVERSARE

(Urmare din pag. 1)

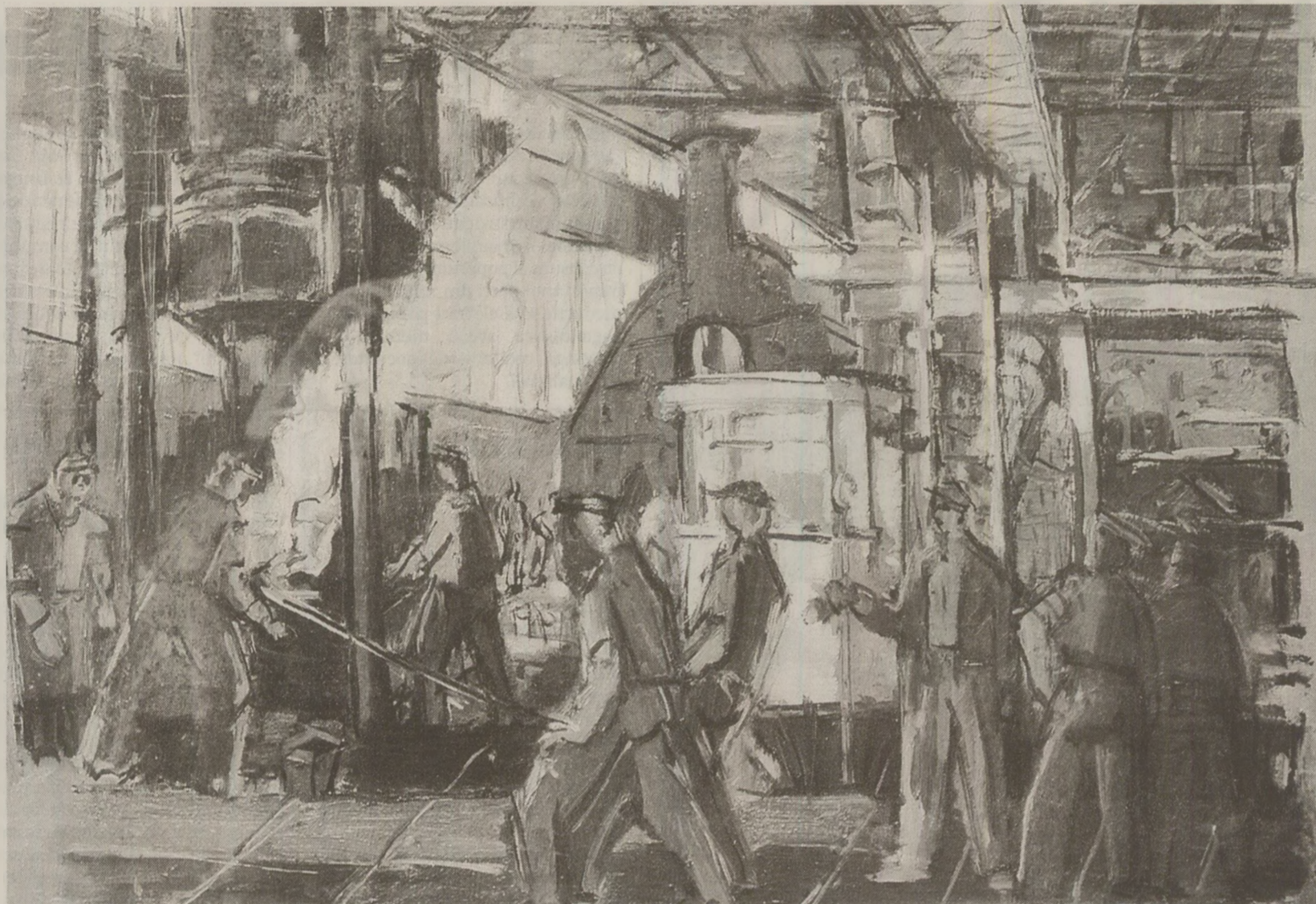
După îndeplinirea formalităților de ordin politic, proiectul de lege a naționalizării propus de Guvern a trecut în Parlament, spre aprobare. Și cum sesiunea parlamentară din 11 iunie 1948 era una aniversară — se sărbătoreau 100 de ani de la revoluția pașoptistă —, semnificația momentului a crescut.

Urmare a fost votarea Legii nr. 119 pentru naționalizarea întreprinderilor industriale, bancare, de asigurări, miniere și de transporturi. Actul legislativ avea în structura sa șapte capitole.

Rigurozitatea textului și atenția de a cuprinde toate amănunțele nu fac decât să demonstreze că legea fusese pregătită cu mult timp înainte. Bunăoară, în primul capitol — „Obiectul naționalizării” — erau enumerate toate întreprinderile ce urmau a fi preluate la stat. În Anexă, acestea erau nominalizate, însumând 1.050 de obiective din toate ramurile industriale.

Pentru a-și asigura succesul acțiunii, liderii comunisti au pregătit în cele mai mici detalii acțiunea. Abia după deschiderea arhivelor s-a aflat că, în tainice ședințe ale Biroului Politic, s-a pus la cale un plan amănunțit, ce cuprindea locul, timpul și oamenii cu care se va desfășura actul naționalizării. Ba mai mult, ziua de 11 iunie, când urma a fi făcut marele anunț, fusese împărțită pe ore, astfel încât fiecare știa ce are de făcut și în cât timp. Începând cu ora 4:00 dimineața, se făcea instruirea personalului din întreprinderi, în special a liderilor organizațiilor de partid din fiecare fabrică sau uzină și a reprezentanților sindicatului. Pregătirile continuau cu siglarea caselor de bani, sub pretextul efectuării unor controale, până la ora 13:00, când cei aleși de partid în funcții de conducere — neapărat din rândul muncitorilor, activiști fideli ai PMR — trebuiau să preia conducerea fabricilor. Ora următoare, la 14:00, în toată țara erau programate mitinguri de susținere a naționalizării de către oamenii muncii. Iar programul s-a desfășurat întocmai.

Întregul plan a căzut în sarcina Comisiei superioare pentru naționalizare, alcătuită din reprezentanți ai Comisiei Superioare Economice, Ministerului Industriilor, al celui de Interne, Finanțelor și Justiției, sprijinită de o comisie tehnică de naționalizare și de 35 de comisii județene. Rolul de mână forte al întregii acțiuni a revenit Ministerului Afacerilor Interne, condus de Teohari Gheorgescu. Funcționarii de la Interne trebuia să împiedice, „orice acțiune de sabotaj, terorism, agitație, propagandă dușmănoasă și sustragere de bunuri, acte, registre”. Și pentru a se evita răsculcarea împotriva patronilor de întreprinderi naționalizate, aceștia, precum și per-

În anii '50, propaganda scrisă și vizuală arăta „entuziasmul maselor populare”. În ultimul an al regimului comunist, unica temă era Nicolae Ceaușescu. FOTO: Complexul Muzeal Arad — Secția Artă

sonalul „insuficient verificat”, au fost sub staționa urmărirea.

Partea nevăzută a lucrurilor

„Rețeta sovietică” pentru înfăptuirea idealului comunist cerea parcurgerea unor pași concreți de către noile state-satelit subordonate URSS-ului: câștigarea alegerilor de către un partid comunist sau muncitoresc, instituirea controlului puterii comuniste în toate variantele ei — executivă, legislativă, judecătorească, trecerea economiei sub „protectoratul” statului. În România, începând cu 1945 și până în 1948, se făcuseră toți pașii. După proclamarea Republicii Populare Române și înfăptuirea reformelor agrare și monetare, la jumătatea anului 1948 a venit rândul naționalizării. Alexandru Bărlădeanu, specialist în materie de economie care a fost martor, dar și actor din partea puterii la naționalizare, spunea: „Naționalizarea s-a făcut categoric la comandă sovietică. Totul se făcea la comandă sovietică. Nu știu dacă ei au indicat și momentul și formele”. În numărul din 1 ianuarie 1948, revista Biroului Informativ al partidelor

comuniste și muncitorești (Cominform) — „Pentru pace trairnică, pentru democrație populară” — a publicat un articol semnat de liderul comunistilor român, Gheorghe Gheorghiu-Dej. Este pentru prima dată când Gheorghiu-Dej vorbește despre „necesitatea” inițierii actului de naționalizare. Faza cu pricina o va repeta, șase luni mai târziu, în discursul rostit în fața Marii Adunări Naționale, cu ocazia supunerii spre aprobare a Legii naționalizării. „Trecerea mijloacelor de producție în mâinile statului este o necesitate, deoarece aceste arme economice se smulg din mâinile aceluia de la care am smuls armele politice”.

Fără a rosti vreo dată public cuvântul „naționalizare”, puterea mai „scapă” un semn al intenției de trecere în proprietatea „celor mulți” averea celor puțini. Prin Decretul nr. 729/13 aprilie 1948 fusese promulgată noua Constituție a Republicii Populare Române, care prevedea în articolul 11: „Când interesul general cere, mijloacele de producție, băncile, societățile de asigurare, care sunt proprietate particulară a persoanelor fizice sau juridice, pot deveni proprietate a statului, adică bun al poporului, în condițiile prevăzute de lege”.

Însă de la intenție la faptă nu a fost decât un pas. Și unul aproape sigur, după cel de abolire a monarhiei: în mai 1948, Președintele Marii Adunări Naționale a emis Decretul nr. 938, prin care Domeniile Coroanei intrau în proprietatea statului. De asemenea, se specifica în actul normativ, „toate bunurile mobile și imobile care la data de 6 martie 1945 se aflau în proprietatea fostului Rege Mihai I, ori a altor membri ai fostei familii regale, trec pe aceeași dată în proprietatea statului român”.

La întrunirea din 4 iunie 1948, Consiliul de Miniștri a decis trimiterea unei scrisori către Stalin, prin care Guvernul român să ceară reducerea sumei datorate de țara noastră, în contul datoriei de război. „Această micșorare, scria prim-ministrul Petru Groza în depeșa către generalissimo, ușurând sarcinile Statului Român, ar însemna un mare ajutor dat poporului nostru, în efortul pe care îl depunem pentru întărirea și dezvoltarea vieții economice a RPR. Cunoscând sentimentele de caldă prietenie ale Domniei Voastre și ale Guvernului pe care-l prezidați față de poporul român și ajutorul ce i-ați acordat în clipele sale de grea încercare, ne permitem să

nădăjduim că rugămintea Guvernului RPR va fi luată în considerare.”

Peste doar trei zile, „Știința” anunța triumfătoare primirea de către Guvern a scrisorii de răspuns din partea lui Stalin. În fraza esențială a epistolei, care a tinut prima pagină a presei oficiale mai bine de o săptămână: „Dorind să ușureze restabilirea cât mai grabnică a economiei naționale a României și ținând seama de relațiile de prietenie ce s-au stabilit între țările noastre, Guvernul Sovietic a luat hotărârea de a reduce suma ce a mai rămas de plătit drept reparațiuni, cu începere de la data de 1 iulie a.c., cu 50%. Cu profund respect, Președintele Consiliului de Miniștri al URSS, Iosif Stalin”.

De fapt, „tăvălugul” iscat de corespondența dintre Guvernele român și sovietic, încheiată favorabil primului, era menit să distragă atenția populației de la adevărul fapt: naționalizarea. Subiectul naționalizării a apărut pe prima pagină a Științei doar două zile la rând, restul zilelor fiind ocupate cu „beneficiile” reducerii datoriei de război de către „fratele mai mare, URSS”.

Cristina DIAC

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Un concediu ratat

(Urmare din pag. 1)

În ultima parte a deplasării aveam parcurs o distanță de aproximativ 25 de kilometri pe drum pietruit, plin de gropi și cu mult praful. Mergeam încet și, fiind singur în mașină, mă cam plictisiseam, când, la un moment dat, un bătrân îmi face semn cu mâna să-l iau cu mașina. Am oprit, omul mi-a zis „să trăiești!” și m-a întrebat dacă pot să-l duc până la primul sat. L-am luat, să am cu cine schimba o vorbă și, mai ales, să aflu cum mai e viața prin acele locuri. Cu coada ochiului am observat palmele lui crăpate și muncite, fata arsă de soare și pălăria veche și decolorată. L-am întrebat de unde vine și de ce este supărat, la care el mi-a răspuns: „Cum să nu fiu supărat, domnule, că am fost aici la CAP, la adunare, și ne-a spus că nici anul acesta nu ne dă cine știe ce produse, că nu prea a fost recoltă bună, că trebuie să dea mai mult ca anul trecut la stat, și alte daraveri de-ale lor. Păi, eu ziceam că din ce o să iau de la colectiv mai vând o parte, și la primăvară fac nunta băiatului. Acuma, spuneți și dumneavoastră, cu ce să fac nuntă? Și ne-a mai spus ceva la adunare. Că dacă s-au hotărât să-l aleagă tot pe Ceaușescu asta al vostru să ne conducă. Păi, asta e un nenorocit care a dus țara de răpă și pe noi, țărani, ne-a adus în săpă de lemn, că ne-a luat pământurile la Colectiv, ne-a făcut robii statului”. Norocul meu că între timp am ajuns în satul de baștină al bătrânului... Când a coborât, m-a întrebat: „Cât să vă plătesc”? De banii lui îmi ardea mie? Eu mă gândeam la cele ce-mi spusese și nu reușeam să-mi revin. L-am urât sănătaș, el mi-a mulțumit, și am plecat mai departe. M-am oprit într-un loc umbrat și mă gândeam cu îngrijorare dacă nu cumva fusese vreo provocare, însă, analizând cele ce-mi spusese, m-am liniștit, fiind convins că omul avea dreptate să fie supărat.

Am ajuns cu bine la destinație, m-am oprit la o verișoară, unde am fost primit cu mare bucurie și, a doua zi, prima mea grijă a fost să-l vizitez pe Ciugulea, unul din prietenii din copilărie cu care petrecusem mai multe vacanțe, când eram elev. Acum, om trecut de 60 de ani, gospodar, om așezat la casa lui, își făcuse căruța și, cu o pereche de boi, își rezolva treburile casei și mai lucra și pe la consătenii care-l solicitau. Bucuros, când m-a văzut, a scos o țuică, acesta a fost și a rămas obiceiul locului, și ne-am dat la taclale. După ce am evocat amintiri comune din copilărie, așa, deodată, m-a întrebat: „Măi, dom' colonel”, așa-mi zicea el mie, „am auzit că s-a hotărât acolo, sus, să ne ia din nou boii și căruțele. Păi,

eu am dat la înființarea CAP-ului, în 1962, și boii, și căruța, și pământurile, și acuma zice că sunt exploatare, fiindcă fac treabă cu perechea de boi pe care o am. Cum vine asta?” Ce era să-i spun? I-am răspuns că eu cred că este un zvon, și că o să-l lase în pace, să-și vadă de treabă. La care el, fără altă vorbă, a adăugat: „De nu l-ar mai răbda pământul pe Ceaușescu asta, că nu se mai satură, ne-a luat tot”.

M-am grăbit să plec, gândind că discuția va degenera și mai mult, mi-am luat rămas-bun și, promițându-i că în viitorul concediu am să-l mai vizitez, am pornit mai departe, să-l întreb de sănătate pe un unchi, trecut de venerabila vârstă de 80 de ani. Veteran de război, avea casa într-o frumoasă margine de poiană, unde era o adevărată plăcere să te odihnești în liniște, departe de lume.

După urările de „bine v-am găsit sănătoși” și „bine ai venit” și după tradiționala tratație cu o țuică bătrână, numai ce mă întreabă unchiul dacă am auzit că niște generali și ofițeri au format un grup și sunt hotărâți să-l dea jos pe Ceaușescu... Am rămas uluit de o așa întrebare! La care el a tinut să adauge că nu se poate ca eu să nu fi auzit, că toată lumea vorbește, că s-a anunțat la Radio Europa Liberă. Am bălmăjit câteva cuvinte, din care ar fi trebuit să se înțeleagă că eu nu ascult Europa Liberă și că, mai ales, noi nu discutăm la serviciu sau acasă despre așa ceva. Apoi, el a adăugat: „Dar despre dărămarea casei și mutarea oamenilor în centru, la comună, ai auzit ceva? Auzi, să mă mute pe mine, om bătrân, care mai am câțiva ani de trăit, la cinci kilometri de pământul meu. Cum am să pot eu veni o așa distanță ca să-l mai muncesc?”.

M-am hotărât să plec cât mai repede și mi-am luat rămas-bun, nu înainte ca unchiul, surprins de hotărârea mea, să-mi spună: „Ne-poate, când mai vii pe aici, să treci și pe la mine să mă vezi, că știu dacă o să mă mai găsești viu!”.

Noapte, singur în pat, mă gândeam la ceea ce ni se spunea nouă la invățămintul de partid despre prosperitatea țărânilor muncitoare și la cele ce aflasem în acea zi. Era purul adevăr sau o provocare din partea celor mai sus amintiți?

Mai mult speriat, dar și intrigat de cele ce aflasem, m-am hotărât să plec chiar a doua zi, mulțumind gazdelor și gândind un pretext, pe care nu-l mai tin minte acum. Mi-am luat la revedere și m-am înapoiat acasă după numai o zi de concediu, fără a spune ceva din cele aflate, nici soției, și cu atât mai puțin colegilor de serviciu.

Dumitru LEU, București

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Multe se schimbaseră de atunci, mai ales după Congresul al IX-lea (în urma căruia a fost numit secretar general Nicolae Ceaușescu), mai susținea oficial PCR, „Drumul eroic” al României în timpul Epocii de Aur devenea un prilej de a elogia realizările „marelor cititor”. Potrivit statisticilor, producția crescuse de 135 de ori, avuția națională ajunsese la 5.200 miliarde de lei și se înființaseră 2.000 de întreprinderi. În plus, și datorită externe de 21 de miliarde de dolari fuseseră plătite până la ultimul cent, mai reiese din presa vremii.

Felicitări președintelui portughez Mario Soares

Cu ocazia zilei naționale a Portugaliei, conducerea statului român a adresat președintelui Mario Soares „calde felicitări, cele mai bune urări de pace și prosperitate”. Mult timp întrerupte din cauza regimului de dreapta al lui Salazar, relațiile româno-portugheze se „normalizaseră” abia după 1974, când avusese loc „revoluția garoafelor”. România a fost printre primele state care au recunoscut noul regim democratic de la Lisabona.

Spălătoriile „Nufărul”, fără concurență

Pe piața serviciilor către populație, în domeniul spălătoriilor și curățărilor chimice „Nufărul” nu avea contracandidat. Întreprinderea fusese înființată în 1960, prin comasarea mai multor ateliere meșteșugărești și cooperatice. În 1989, peste 100.000 de familii din București și 70% din restaurante, cantine, hoteluri, cămine de nefamilisti beneficiau de serviciile „Nufărului”. Recent, se înființaseră alte două unități pentru spălat și curățat, pe bulevardele Gh. Dimitrov (azi Ferdinand I) și Tudor Vladimirescu. În Capitală însă, distribuția spălătorilor era inegală. În cartierele Floreasca, Giurgiului, Oltenitei, Ferentari, Mărgăneleu și 1 Mai nu existau unități, iar pentru vopșii exista doar un singur magazin, în cartierul Militari. În centrele de prelucrare, angajații preluau spălatul aproape orice (lenjerie de corp, de pat, fețe de mese, perdele, huse, covorașe), iar comenziile aveau termene scurte, de maximum 72 de ore. Pe Calea Moșilor, la „unitatea etalon” a întreprinderii, se ofereau și servicii suplimentare.

Angajații coordonați de Ștefania Mitrofan, maistrul finisat textile, refăceau căptușelile hainelor, schimbau galere, manșete, ajustau cravate. În Banu Manta, Calea Rahovei, Mihai Bravu funcționau și unități cu autoservire.

Un remoraj de 5.300 de mile marine

În aceeași perioadă, piesele navale românești picau „examenelor” practice. Peste mări și țări, în mijlocul Oceanului Atlantic, nava „Roman”, care se întorcea din misiune de pe coasta Cubei, a rămas „blocată” în larg. Motorul principal cedase. Potrivit normelor în vigoare, un remorcher specializat ar fi trebuit să ducă nava cu defecțiuni în primul șantier. Cum pe aceeași rută se afla, întâmplător, și vrachierul „Tg. Trotuș”, românii au găsit o soluție mai ieftină, economisind câteva sute de mii de dolari. „Tg. Trotuș” a fost transformat în remorcher de ocazie, aducând vasul avariat în portul Constanța, pe o distanță de 5.300 de mile marine.

Simpozion de fiabilitate a navelor românești

La Constanța, Consiliul Oamenilor Muncii și Comitetul Sindicatului IEFM Navrom au organizat a doua ediție a „simpozionului național de fiabilitate, tribologie și electrotehnică navală”.

Peste 130 de specialiști români au dezbătut de-a fir a păr, dacă ar fi să dăm crezare presei, perfecționarea tehnicii navale românești. Conform „indicțiilor prețioase”, de câțiva ani echipamentul naval se producea în țară. „Simpozionul de față, aflat la cea de-a doua ediție, a fost inițiat din dorința de a găsi împreună și specialiștii din industrie și de la bordul navelor — căi, metode și soluții tehnice care să contribuie la atingerea unui obiectiv major — acela al prelungirii duratei de folosință a agregatelor, instalațiilor și echipamentelor de la bord”, declara Gheorghe Boroș, președintele Comitetului Sindicatului IEFM Navrom, ziarului constanțean „Dobrogea nouă”.

Bienala fotografică de la Odorhei

În 1989, nu doar venetienii organizau bienale de artă, ci și harghinenii. La Odorhei, Centrul Municipal de Cultură și Creație „Cântarea României” a organizat a cincea ediție a bienalei de artă fotografică „Pro natura”. S-au întrecut 138 de artiști, membri ai fotocluburilor din întreaga țară. În final, juriul a acordat 13 premii pentru fotografii alb-negru și color și 5 pentru diapozitive. S-au evidențiat, printre alții, Simon Ida, Deak Sandorm, Mihai Moiceanu, Dan Dinescu, Ion Chelaru.

Florin MIHAI

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Că nu pot să iasă din țară nici în cazuri grave e bine să se spună?, îl întreb. Nici un semn de întinare: „Ați auzit ce v-am spus. Reveniți când vedeți avea bani câștigați legal”. Mă ridic și plec. Nu vreau să forțez lucrurile. Aștept întâi răspunsul pe care îl va da lui D.R. primul secretar județean. Dacă refuz și el, știu ce am de gând să fac. Livius Ciocârliie, Paradisul dezidero. Jurnal despre indiferență, București, Humanitas, 1993, p. 54-55

Mi-e jenă să scriu aici, dar nu va vedea nimeni niciodată. Am primit în dar trei porții de friptură și o sticlă cu Pepsi. Doamna, iartă-mă! Am făcut-o pentru Diana. Colega Mihaela Priddy vine cu fiică-sa și cu fiul, elevi, să-ți tenez. I-a adus Dianeii cășuni proaspete, mari și zemoase, de la Bănești. A dat imbelșugarea peste

C. Trandafir, Jurnal în curs de apariție la Editura Libra

Fără nici o speranță de rezolvare, dar pentru a fi consecvent cu ideea de a-i asedia cu memorii, reclamații etc., am depus memoriu pentru locuința la

noi, nici nu mai simt nevoia să mă certez, precum mi-e obiceiul, că am ajuns de poveste. Mihaela conversează cu Diana, Victorie se ocupă de doamna și domnul Teșuș, el mare meșter la chiuvețele noastre paradice. Trei ore mă întrec în copiii, care sunt foarte isteți... Apoi, de data asta cu Diana, bună mănuitoare de dicționar, traducem din Le théâtre américain d'aujourd'hui de Marie-Claire Pasquier (PUF, 1978)... După ce se termină mascarada cu „Cântarea României”, deschidem televizorul, vedem un film (?) cu Ovidiu Iuliu Moldovan, Ion Caramitru, Tamara Crețulescu, Colea Răutu, Ernest Maftei, Boris Ciocârliie. Mă mir cum actorii așa de mari acceptă asemenea roluri? E o tâmpenie...

Liviu Antonesei, Jurnal din anii ciumei: 1987-1989. Încercări de sociologie spontană, Iași, am depus memoriu pentru locuința la

Polirom, 1995, p. 82

Poporul muncitor, călăul burgheziei

(Urmare din pag. 1)

Unul, mai bătrân, se uita în jur: „Uite fabrica în care lucrez de atâta amar de vreme.”

Nu s-a mutat nici o cărămidă din loc și totuși acum o văd cu alți ochi. Să o păzim ca ochii din cap! La Uzinele „Vulcan”, când în cămașa de căneapă și pantalonii de doc s-a ridicat să vorbească noul director, muncitorii au înțeles și mai bine ce înseamnă naționalizarea: „Înseamnă că, de azi înainte, fabrica o conducem noi: eu, Constantin Diaconescu, împreună cu voi, cu toți care v-ați legat viața de strungurile și cupetoarele noastre. Să băgăm însă bine de seamă, tovarășii! Întreaga fabrică lucrează azi pentru noi. Dușmanul

va încerca să ne împiedice drumul. Cine va uita asta e la fel de primejdios ca însuși dușmanul!”.

Dincolo de cuvintele frumoase și mitingurile de susținere, prea puțini muncitori realizau ce schimbări se fac. Practic, viața lor și mai ales condiția lor la locul de muncă nu se îmbunătățeau, nici nu se înrăutățeau. Efectele naționalizării aveau să apară la nivel național abia în câțiva ani, timp suficient pentru comunistii de a-și consolida puterea astfel încât acțiunile lor să nu mai poată fi contestate.

Unul dintre artizanii actului de naționalizare, Gheorghe Gaston Marin, oferă în memoriile sale — „Insemnări din viață” — câteva cifre relevante pentru dimensiunea pe

care a căpătat-o naționalizarea: „Prin efectul acestei legi au trecut în patrimoniul statului întreaga industrie siderurgică, peste 80% din industria metalurgică prelucrătoare, centralele de energie electrică, toate bogățiile subsolului, industria petroliferă, peste 80% din industria chimică, 80% din industria materialelor de construcție, aproape 80% din industria lemnului, celulozei și hârtiei, 80% din industria textilă și a pielăriei, aproape 80% din industria alimentară, toate mijloacele de transport fluvial și maritim și de transmisie, care până atunci nu aparțineau statului, precum și cele mai importante societăți bancare și de asigurări”.

Paula MIHAILOV-CHICIUC

Ce-au avut și ce-au pierdut

Uzinele 23 August, Faur, Republica erau considerate simboluri ale industriei românești. În 1989, nu se mai spunea că inițial îi aparținuseră lui Nicolae Malaxa FOTO: Noi Media Print

(Urmare din pag. 1)

Absolvent al Academiei de inalte studii comerciale și de export din Viena, Auschnitt s-a întors în România, unde s-a implicat activ în viața economică a țării ca președinte al Asociației Generale de Industrie din Banat, vicepreședinte al Uniunii Generale de Industriașilor din România, senator al Camerei de Comerț și Industrie din Galați. Totodată a făcut parte din conducerea unor numeroase companii străine din Viena, Monaco și companii românești ca Societatea Română de Telefoane, Banca Chrissoveloni. Împreună cu fratele său detinea societatea Titan-Nădrag-Călan. În timpul celui de-al doilea război mondial a rămas în străinătate, retrăgându-se în final în Statele Unite, unde a și decedat, în 1948. Toate proprietățile i-au fost confiscate de guvernul comunist.

Dumitru Mociorniță

Dumitru Mociorniță a făcut avere în industria de pielărie și încălțăminte. Născut într-o familie săracă din Prahova, a reușit să urmeze o școală, obținând chiar din partea lui Ion I.C. Brătianu două burse la școli de comerț din București și Paris. În 1923, cu credit din Germania, a construit la marginea Bucureștilor o fabrică de încălțăminte. După venirea la putere a comunistilor, atât el, cât și fiul său, Ion, au refuzat să emigreze. Decizia le-a fost fatală. Amândoi au fost arestați și au pierit în închisorile comuniste. (Cristina VOHN, Paula MIHAILOV-CHICIUC)

Francisc Neuman

A făcut parte din elita industriașilor României. În iunie 1948 a pierdut cea mai mare parte a averii. Prevăzător însă, la acea oră baronul nu mai era în țară. Conform legendei, cu câteva luni înainte fusese dus la marginea orașului și, „sfătuit” să plece unde o vedea cu ochii, doar cu hainele de pe el. La Arad, chiar și la peste jumătate de veac de la plecarea în străinătate a baronului Francisc Neuman, toată lumea pare a fi auzit de el și de familia lui, „Palatul Neuman”, cu sala de festivități, ce aparține acum Universității „Vasile Goldis”, actuala clădire a Școlii Populare de Artă, Cartierul Poltura, stadionul echipei UTA, fabrica Indagrara (fosta fabrică de spirit și drojdie) se numără printre principalele proprietăți pe care familia Neuman le deținea în Arad. Începuturile averii familiei par desprinse din poveștile de succes americane. Trei frați dintr-o familie de evrei modești – Adolf, Eduard și Daniel – au deschis în 1851 o mică fabrică, la ieșirea de nord-vest a Aradului, spre Pecica. Era nucleul viitoarei Indagrara – Fabrica de spirit și drojdie. În momentul înființării fabricii, Daniel era elev de liceu. Ulterior, frații Neuman și-au sporit averea cu o moară, iar în 1909 au pus bazele fabricii ITA (Industria Textilă Arădeană, ulterior UTA). Pentru a-și asigura succesul afacerilor, frații Neuman făceau călătorii de documentare în Imperiul Austro-Ungar și chiar în SUA, unde vizitau firme cu profilul fabricilor lor din Transilvania.

Pentru merite deosebite aduse economiei Imperiului, familia Neuman a fost înnobilitată în 1884 de Franz Iosif, Împăratul Austro-Ungariei. Pe seama înobilării circulă chiar și o legendă. Astfel, se spune că înobilarea ar fi trebuit să aibă loc chiar mai devreme, cu ocazia unei vizite a Împăratului în Ardeal, anterior anulului 1884. Spre dezamăgirea proprietarilor, după ce a vizitat fabricile Neuman, Franz Iosif s-ar fi rezumat să spună doar un complezment. „Foarte frumos”. Și atunci, unul dintre membrii familiei Neuman, care era de față, ar fi replicat în afara protocolului. „Am auzit că și dumneavoastră vă faceți treaba bine”. În aceste condiții, înobilarea s-a amânat pentru 1884. Din acel moment, frații Neuman au devenit baroni ai Imperiului.

Veniturile considerabile realizate de pe urma afacerilor din industria alimentară le-au permis să construiască în 1891, la colțul nordic al promenadei Corso din centrul Aradului, un palat impunător cu două etaje și o sală de bal, aflată la primul nivel. Realizată în stil eclectic, cu un tavan de lemn sculptat, clădirea se află pe lista monumentelor istorice. Poate fi admirată și azi și este cunoscută în oraș cu numele de „Palatul Neuman”. Sala de bal se află actualmente în folosința Universității „Vasile Goldis”.

Cel mai cunoscut membru al familiei a fost Francisc, fiul lui Alfred și nepotul lui Adolf – unul dintre cei trei frați care au pus bazele imperiului Neuman. S-a născut în 1910, în Arad, după fratele său Eduard și sora sa Maria. În 1928 a plecat la studii în Anglia, la Manchester, pentru a se pregăti să devină inginer în industria textilă. S-a înapoiat însă destul de repede în țară, fără a-și finaliza studiile. Din câte se pare, Francisc a avut un veritabil talent în afaceri. A sporit averea familiei, dar a fost și martor neputincios la pierderea ei, în 1948, o dată cu naționalizarea. Teoretic, fratele său Eduard conducea Fabrică de spirit și drojdie, iar Francisc, fabrica de textile. În practică, Francisc le conducea pe ambele, fiind mult mai interesat de afaceri decât fratele său. O dată cu marile tulburări ale secolului XX – nazismul și comunismul – evreul Eduard Neuman a emigrat în Cuba, iar Francisc a rămas să se ocupe în continuare de afacerile familiei.

De numele lui Francisc Neuman se leagă și începuturile echipei de fotbal UTA, fondată de el, ca echipă a fabricii de textile. Legendele spun că Neuman a creat echipa de fotbal a Aradului după modelul clubului londonez Arsenal. Baronul a adus la Arad fotbaliști de renume din toată țara. Se spune că Francisc era și sustinator al echipei Bayern Munchen și că mergea cu avionul în Germania, pentru a asista la meciuri. Chiar și după ce s-a stabilit în SUA, venea des în Europa, pentru a vedea meciurile echipei favorite. În 1945-1946 a construit pentru echipa de fotbal arădeană un stadion, care la acea oră era cel mai modern din țară. Gazonul fusese adus pe calea aerului din Anglia, cu containere speciale. Stadionul ITA a fost inaugurat la 1 septembrie 1946, cu ocazia meciului Ciocanul – ITA, câștigat de echipa arădeană cu 1 la 0. Se spune că după fiecare meci câștigat de echipă, baronul obișnuia să meargă în vestiar și să premieze jucătorii cu diferite sume de bani.

Marcatorii erau premiați suplimentar și chiar luau masa cu patronul. Unul dintre jucătorii legendari ai UTA, Zoltan Framati, și-a amintit că după un meci baronul a dăruit fiecărui jucător câte o bicicletă.

Familia Neuman și-a legat numele de două fabrici: Indagrara și ITA – Întreprinderea de Textile Arădeană. Ambele au fost naționalizate în iunie 1948. Indagrara – fabrică de spirit și drojdie fondată în 1851 a fost punctul de plecare al imperiului Neuman. Își desfășura produsele pe piața Imperiului Austro-Ungar, având deschisă o sucursală în capitală, la Viena, dar și una la București. În 1930 a avut un profit net de peste șapte milioane de lei. La Indagrara lucrau peste 640 de muncitori. În momentul naționalizării, fabrica avea un profit de aproape 4 milioane, dar și o datorie către diferite bănci de aproape 2,5 milioane. ITA fusese înființată în 1909 și era una dintre cele mai moderne și mai mari din țară, fiind întreprinderea care a produs în premieră mătase.

Alfred, fiul lui Adolf, a adus meșteri țesători din zona de tradiție a Sileziei cehe, pe care i-a împământinit la Arad. Până prin anii 1960-1970, urmașii acestora au întreținut și reparat războaiile de țesut, de cele mai diverse tipuri. În 1975, UTA încă mai folosea tehnologia introdusă de Francisc cu câteva decenii înainte. În 1938 obținuse un profit de peste 7 milioane de lei. În acea vreme, leul românesc valora cât francul francez. De-a lungul timpului, în Consiliul de Administrație al fabricii au intrat mai mulți cetățeni străini (englezi, elvețieni, olandezi), dar și VIP-uri autohtone. Printre membrii Consiliului de Administrație de la ITA s-au numărat ministrul țărăniș Virgil Madgearu și Constantin Argetoianu.

În august 1940, frații Neuman au trecut o parte a acțiunilor pe numele a doi cetățeni americani. Știrea naționalizării le-a fost dată muncitorilor „așezați pe iarbă” în curtea fabricii de către Iordanov Svetco, secretarul de partid de la ITA. Director a fost numit Bekesi Stefan, fost muncitor la fabrica de vagoane Astra.

După 23 august 1944 au început să se facă presiuni asupra baronului pentru a-și dona averea statului român, pe care să devină comunist. În 1947 a fost arestat și a petrecut opt luni în închisoare. O dată cu arestarea baronului, a fost confiscată și locuința familiei din Strada Horia nr. 6. Cu câteva luni înainte de naționalizare, Francisc a fost eliberat din închisoare, dus la marginea orașului și „sfătuit” de „tovarăși” să plece, să uite complet de România și de averea de aici, dacă vrea să scape cu viață. A plecat fără nici un ban și doar cu hainele de pe el. A ajuns în Elveția, unde se afla și sora lui Maria, iar de acolo la Salzburg. În Austria a cunoscut-o pe viitoarea lui soție, alături de care a emigrat în Statele Unite, în 1952. În „țara făgăduinței”, un om întreprinzător ca Francisc Neuman s-a simțit ca peștele în apă. A început o nouă afacere, tot în domeniul textilelor, și a avut succes. În America, Francisc, devenit Francis, a mai avut și alte îndeletniciri pe lângă cele legate de business.

Cristina DIAC

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Brucan asculta „Radio Europa Liberă”, citea și se plimba

1. Discuțiile purtate la domiciliul familiei Brucan în ziua de 6 iunie a.c. nu au evidențiat aspecte de interes operativ în caz, problematica abordată fiind cotidiană, obișnuită, (culmi)nând cu lungi perioade de liniște.
În acest context, Brucan Silviu a fost aproape (...), iar în momentele în care soția încerca să-l antreneze în discuții, răspunsurile lui erau monosilabice.
A ascultat, totuși, frecvent (emisuniile

difu)zate de posturile (de radio occidentale).
2. În cursul (...) anterioare, a efectuat (...) de circa 5 minute, în 20(na...)
3. Nicolae Mirșcea... (program în cursul căruia (...) locul de amplasare a (...) proiectează în prezent (...).
După terminarea programului a efectuat o scurtă plimbare de agrement prin oraș, după care s-a retras în camera de hotel unde continuă să citească literatură.

Răceanu Grigore

Nu a desfășurat activități de interes operativ în caz. Este preocupat de activitățile gospodărești, cărora le consacră tot timpul de care dispune.

Document din volumul: Dosarul Brucan. Documente ale Direcției a III-a Contraspoiaj a Departamentului Securității Statului (1987-1989), Iași, Editura Polirom, 2008, p. 664

ARTICOLUL ZILEI

PROPRIETATEA OAMENILOR MUNCII ASUPRA MIJLOACELOR DE PRODUCTIE

Actul naționalizării, înfăptuit la 11 iunie 1984, se înscrie ca un moment crucial în destinele poporului nostru, trecerea în mâinile oamenilor muncii a principalelor mijloace de producție constituindu-se ca un element fundamental, organic, al procesului revoluționar declanșat la 23 august 1944. Naționalizarea a răspuns unei legități obiective a înfăptuirii măreței opere de făurire a orânduirii socialiste și comuniste în România, a răspuns, totodată, unei necesități fundamentale a istoriei noastre naționale. Prin actul naționalizării, de la care se împlinesc 41 de ani, s-au pus de acord puterea politică a clasei muncitoare, a poporului, o dată cu proclamarea Republicii, cu baza economică a societății, a noii orânduirii.

Experiența acestor ani demonstrează capacitatea Partidului Comunist Român de a conduce procesul revoluționar, inaugurat prin victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din august 1944, de a fi acționat cu fermitate în vederea promovării unei politici noi de dezvoltare a României, în condițiile istorice create. Pentru Partidul Comunist Român a fost foarte clar faptul că se impunea cu stringență ieșirea din starea de inapoiere în care se afla țara; de asemenea, trebuie să acționeze în vederea lichidării cu desăvârșire a orânduirii burghezo-mosierești, a exploatării omului de către om. Progresul poporului român depindea în mod decisiv de creșterea unui nou tip de proprietate, potrivit esenței societății socialiste. Naționalizarea principalelor mijloace de producție a corespuns, în acest context, unei cerințe vitale a viitorului României și poporului român, iar industrializarea înfăptuită pe acest temei a determinat într-un grad covârșitor

patria pe trepte de civilizație și progres, care au legitimat în instanța istoriei superioritatea orânduirii sociale față de vechea orânduire burghezo-mosierească. (...)

Din perspectiva istoriei, uriașele resurse ale proprietății de tip socialist s-au relevat cu deosebit de mari succese în perioada deschisă de Congresul al IX-lea al partidului. Sub emblema tutelară a gândirii și acțiunii revoluționare ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a acționat și se acționează neîncetat pentru dezvoltarea proprietății socialiste, ca bază a noii orânduirii, izvor al bunăstării și progresului național. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „nu se poate vorbi de o economie socialistă fără a așeza la baza ei proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție. Aceasta constituie o legitate obiectivă, fără de care nu se poate vorbi de făurirea unei orânduirii sociale mai drepte și mai bune. Practica noastră a demonstrat și demonstrează pe deplin că proprietatea socialistă, ca proprietate a întregului popor, indiferent sub ce formă este – de stat sau cooperatistă – întărirea și dezvoltarea ei reprezintă singura cale pentru înfăptuirea în viață a principiilor de echitate și dreptate socială, de dezvoltare puternică a forțelor de producție, de asigurare a bunăstării și independenței fiecărei națiuni”. (...)

Așa cum releva secretarul general al partidului în expunerea la marele forum democratic din luna noiembrie a anului 1988, precum și în cuvântarea de la Plenara CC al PCR din aprilie a.c., una din problemele cardinale ale actualității muncii și vieții poporului nostru, ale activității partidului, în calitate de forță politică conducătoare a societății, constă

în dezvoltarea proprietății socialiste, având în vedere asigurarea climatului de dreptate și echitate propriu societății noastre, necesitatea întăririi democrației în România socialistă. „Numai în condițiile când oamenii muncii sunt proprietari ai mijloacelor de producție se poate realiza și adevărata egalitate, și adevărata democrație socialistă! Aceasta constituie baza dezvoltării orânduirii noastre, a victoriei socialismului în patria noastră. Avem răspunderea și trebuie să facem totul pentru întărirea continuă a proprietății întregului popor, deoarece numai aceasta constituie baza dezvoltării generale a patriei, a bunăstării generale.”

Tovarășul Nicolae Ceaușescu da astfel expresie crezului partidului nostru, a întregului popor, al tuturor celor ce muncesc în România socialistă.
Evocând marea cucerire a poporului român de la 11 iunie 1948, ni se impune astăzi în conștiință, cu deosebită forță, îndatorirea revoluționară și patriotică de a valorifica cât mai bine această șansă istorică pe care ne-a oferit-o socialismul, de a fi stăpâni pe roadele muncii noastre, de a trăi într-o țară liberă și demnă, într-un climat de dreptate și echitate socială, în care exploatarea și aspirarea omului de către om au fost pentru totdeauna eradicate. Înființând politica partidului de dezvoltare generală și permanentă a României, ne revine răspunderea de a participa cu întreaga capacitate de creație la dezvoltarea avuției naționale, a proprietății socialiste, factorul esențial care determină progresul națiunii române, asigurarea viitorului prosper și luminos pentru toți fiii acestui pământ străbun.
Traian Gînju
România liberă, nr. 13.169/1989

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri, numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** CEL MAI CITIT ZIAR DE CALITATE **10,9 LEI**

www.jurnalul.ro

Cărțile se distribuie la chioșcuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

RESTITUIRI

NOUĂ ORGANIZAȚIE POLITICĂ ÎN UNGARIA

Raportul Ambasadei României la Budapesta

Către Ministerul Afacerilor Externe
Tovarășului Ion Stoian,
Tovarășului Ioan Totu,
Tovarășului Iulian Vlad

În cadrul unei adunări a cca 500 de intelectuali, desfășurată la Budapesta la 7 iunie 1989, a fost înființată organizația intitulată „Mișcarea pentru o Ungarie democratică”, care își propune să joace un rol important în crearea „noului model social”. La ședința de constituire, prezidată de prof. universitar Ferenc Gazso, (fost până recent adjunct al ministrului Culturii pentru problemele învățământului liceal), au fost prezenți și au luat cuvântul Imre Pozsgay, membru al Biroului Politic al PMSU, ministru de stat, Mátyás Szűrös, președintele Parlamentului, István Horvath, ministrul de Interne și Imre Nagy, președintele Uniunii Tineretului Democrat Ungar (Demisz).

Invitat să rostească cuvântul de deschidere al adunării, Imre Pozsgay s-a referit la acceptarea de către PMSU a sistemului multipartinic drept o condiție a „schimbării modelului social și a democratizării”, precum și la necesitatea eliberării noulor izvoare pe care le reprezintă forțele reformei.

Vorbind despre noua organizație ca despre o mișcare chemată să sprijine crearea noului stat al democrației și justiției, sub semnul alegerilor libere, ministrul de stat a îndemnat să nu se ofere teren de acțiune forțelor extremiste și celor care doresc răzbușarea, dar nici înclinărilor dictatoriale. El a subliniat că „în Europa nu este permisă folosirea forței în atingerea nici unui scop”, arătând că „deși numeroase persoane sunt cuprinse de amărăciune, trebuie să le se atragă atenția că răzbușarea nu este compatibilă cu maturitatea politică a poporului”. „Mișcarea pentru o Ungarie democratică”, a declarat vorbitorul, își propune să acționeze sub egida împăcării generale, libertății și solidarității. Ea nu este propice și nu trebuie folosită în slujba unor dispute între partide, nu dorește să devină

În iunie 1989, la Budapesta, membri din conducerea partidului comunist participau la ședința de constituire a unei formațiuni intitulată „Mișcarea pentru o Ungarie Democratică” FOTO: Arhivele Naționale

o grupare a elitelor, chiar dacă înființarea ei a fost inițiată de cercurile intelectuale. Noua organizație este deschisă celor desemnați sub calificativul de „majoritatea tăcută”, a apreciat Imre Pozsgay. El a vorbit, de asemenea, despre stat, ca instrument al cetățenilor capabili de autocon-

ducere și despre dorința de a conecta noua organizație cu cercurile din cadrul PMSU.

În cuvântul său, ministrul de Interne, István Horvath, a salutată înființarea „Mișcării pentru o Ungarie democratică” vorbind despre laturile democratismului și a necesității atingerii obiectivelor propuse în condițiile oferite de socialism. El a subliniat necesitatea ca noua organizație să nu funcționeze pe baze de partid.

Înființarea „Mișcării pentru o Ungarie democratică” a mai fost salutată de către președintele Parlamentului, Mátyás Szűrös și de către prof. universitar Mihály Bihari, care s-au pronunțat în favoarea creării noii mișcări.

În comisia pregătitoare a noii organizații au fost aleși: Imre Pozsgay, prof. universitar Ferenc Gazso, József Annus, ziarist, prof. univ. Mihály Bihari, Endre Bilecz, ziarist, Lajos Bokros, director la Banca Națională, edit. Rozsa Bodo, deputat în Parlament, Lajos Devez, director de întreprindere, József Gyenesi, conferențiar universitar, Csaba Gombár, sociolog, István Gyenesi, președinte de consiliu popular județean, Csaba Hamori, prim-secretar al comitetului județean Pesta și membru al Biroului Politic al PMSU, Andras Híde, economist, István Horvath, ministru de Interne, Ferenc Kosa, regizor, István Kukorelli, prodecan, Tibor Husszein Nagy, președinte CAP, Imre Nagy, președintele Demisz, Sándor Rozsa, director-economist, József Simon, activist, Tibor Szecseny, filozof, Csaba Tabajdi, adjunct de șef de secție la CC al PMSU, Mari Töröcsik, artistă și István Kiss, sociolog.

„Înființarea „Mișcării pentru o Ungarie democratică” este menită, după primele noastre observații, să introducă în viața politică ungară o nouă organizație politică (sic), care ar putea constitui osatura unui viitor front, menit să ia locul actualului Front Popular Patriotic, sau chiar să se transforme, ulterior, într-un sprijin politic. Acest lucru nu a fost exclus, total, de Imre Pozsgay, în cadrul unui scurt interviu acordat televiziunii în seara de 7 iunie a.c.

Traian Pop

Document din volumul: 1989 - Principiul dominului. Prăbușirea regimurilor comuniste europene, Ediție de: Dumiru Preda și Mihai Retegan, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000, p. 99-101

CALENDARUL DE PERETE

DE ZIUA EI, MILIȚIA VĂ SFĂTUIEȘTE

Motorizate ori nu, vehiculele pe două roți sunt mijloace de deplasare simple, rezistente, economice. Rulând pe două roți, stabilitatea lor depinde de echilibrul omului de la ghidon, de capacitatea lui de a le manevara cu abilitate și siguranță. Mersul pe bicicletă contribuie la menținerea rigorii organismului, iar deplasarea cu motocicletă (motoretă) este, mai mult sau mai puțin, și o activitate sportivă. Astfel:

- Conducătorul vehiculului să cunoască și să respecte regulile de circulație și cele de conduită rutieră preventivă
- Să se evite utilizarea lui în condiții meteorologice vitrege (nisori, ploaie torrențială, ceață densă, vânt lateral puternic).
- Persoana care îl conduce să nu fie sub influența alcoolului.
- Să circule cât mai aproape de marginea din dreapta a drumului

(străzii), cu excepția cazului când urmează să schimbe direcția de mers prin viraj la stânga; în această situație trebuie, în prealabil, să se asigure temeinic din spate și din față și de asemenea să semnalizeze regulamentul intenția efectuării ei (cele mai multe accidente cu victime din rândul bicicliștilor și motocicliștilor se datorează virajelor imprudente ale acestora).

- Vehiculul pe două roți să nu fie utilizat pentru transportul unor obiecte voluminoase
- Bicicliștii, când circulă în grup, să se mențină în „sîr indian”
- Motocicliștii, inclusiv motoretiiștii să se încadreze în limitele vitezelor care să le confere siguranță în mers, să poarte cască de protecție și, bineînțeles, să pozeze permis de conducere de grad corespunzător, iar vehiculele să fie înmatriculate.

Calendar, 11 iunie 1989

RADIOGRAFII CULINARE

Tort din praf de ouă și brifcor

Azi se terminau cursurile la școală, iar a doua zi băiețelul ei împlinea 7 ani. Era cel mai mic puști din clasa I-a B, de la Școala nr. 16 din Bacău, iar tânăra mamă și-ar fi dorit ca Iulian să țină minte aniversarea asta. Pentru că era foarte isteț, cel mic fusese înscris la școala din cartier la numai 6 ani și 3 luni și se descurcase atât de bine, încât acum urma să ia premiul I cu coroană, având numai note de 10.

Adriana Dumitru și-ar fi dorit să poată să-i facă puștiului o surpriză: să dea o mică petrecere de ziua lui, unde să-și cheme prietenii, numai că nu prea stă din ce ar putea să-i pregătească un tort. I-a venit însă în ajutor vecina ei de la apartamentul de alături, care i-a dat o rețetă mai puțin obișnuită: un tort cu blatul pregătit din praf de ouă și brifcor, cu cremă dublă, de vanilie și căpșuni. Asta fiindcă se plănese că nu are decât 3 ouă în casă, ori numai pentru blat era nevoie de cel puțin 12 ouă.

La Alimentara, nu mai aduse de

câteva zile ouă, dar ea avea în dulap câteva piculețe de praf de ouă, produs-surogat care începuse, de câțiva ani, să umple galanterele magazinelor.

Tanti Mărioara a învățat-o cum să se descurce din puținul pe care îl avea în cămară și în dulap. „Desfăc praful de ouă cu un pahărel de brifcor”, i-a spus ea mai întâi, lămurind-o repejor: „Datorită brifcorului acidulat, amestecul o să spumeze, când îl bați cu telul. Poți să pui și apă minerală, dar brifcorul îi dă și aromă de portocală, iar pentru că este dulce, nu mai e nevoie să pui prea mult zahăr”. După ce a bătut spumă... „ouăle”, tanti Mărioara a sfătuit-o să respecte rețeta clasică de pandispan. Adică să adauge făină, în ploaie, și zahărul (doar 3 linguri, în loc de 6). Apoi, procedura obișnuită: tava unsă cu margarină și tapetată cu făină, aluatul turnat deasupra, nivelat și dat la cuptor. Cele trei ouă prețioase urmau să fie folosite la prepararea cremelor. Mai întâi separă albușurile

de gălbenușuri. Apoi, spală bine o cană de căpșuni, le scurse, le pasă, după care le bătu temeinic, vreun sfert de ceas, cu telul, împreună cu albușurile și 3 linguri de zahăr. Cea de-a doua cremă o pregăti din gălbenușuri, la bain-marie, adăugându-le zahăr vanilinat dizolvat în lapte cald (lapte pregătit și el din... praf). Când se îngroșă suficient, ca o cremă de șarlotă, trecu vasul deoparte, să se răcească. Între timp, blatul se terminase de copt, fusese scos și chiar se răcise. Cu un cuțit cu lama lungă și ascuțită, tăie blatul în două. Între cele două foi, pușe crema de șarlotă. Așeză și felii de căpșuni, proaspete. Puse cea de-a doua foaie de plat și deasupra întinse spuma de albușuri cu fructe. Decoră cu alte căpșuni și pușe tortul în frigiderul... vecinei. Ea încă nu își cumpăruse frigider. Era de vreo câteva luni pe listă, la magazinul de electro-casnice de la Orizont, dar încă nu-i venise rândul.

Tudor CIREȘ

Euritmie

ORIZONTAL: 1) Plasă de prins fluturi - Cafea decofeinizată. 2) Trecută în lumea dreptilor - Selectioner de carieră. 3) Se bagă în pământ de vie - Sunt de regretat. 4) Trece din om în neom - Își urmează cu consecvență cauza (pl). 5) Poartă la cimitir - Finale la disc! 6) Scurtată de praf - Colectiv fără lipsuri. 7) Întors (l) cu furca - Formă de stat subdezvoltat (fem.). 8) Epavă la fund! - Sentință de despărțire definitivă - Tare trăsnet. 9) A ataca prin surprindere - Cuvânt de dicționar. 10) Limbă de foc - Beneficiarii unei moșteniri cu bucluc. 11) Potriviri în cele din nou - Ochii din cap!

VERTICAL: 1) Energie care nu trebuie economisită - Unitate pentru transport produselor imbuteliate. 2) Câmp de atracție - Stare de neliniște acută. 3) Ofițer de serviciu la poartă (od.) - Nu schimbă nimic - Prime de joc (sg.). 4) Eșență de ceai (pl) - Tras pe roată. 5) Secvență dintr-un film... brazilian! - Frunțașă în construcții. 6) Are o bună priză la balon - Atac pornit de la centru, finalizat la poartă! 7) Stabilizat pe loc - Fabrică de panificație. 8) Reușiți la proba scrisă - Măsurători de teren. 9) Miss de la noi (pl) - Cuvinte de dor (sg.). 10) Depășirea limitelor regulamentare de joc - Stea strălucitoare - Stor deschis! 11) Gen de balon... meteorologic - Ciorchine de boabe.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

Revista Rebus, nr. 23/1989

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU
Studioul Cinematografic Anima-film încadrează personal pentru următoarele posturi: subinginer principal, electrician, masinist aparatură optică cu categoria maximă de calificare, paznici.
Institutul de proiectare pentru construcții industriale, cu sediul în București, încadrează, în condițiile Legii 12/1971, tehnicieni și ingineri cu specializarea topografie-geodezie cu stagiu legal în producție.
Institutie Centrală încadrează

urgent paznici - portari la sediul central al acesteia (Armata Poporului).

VĂNZĂRI
Vând urgent la prețuri convenabile calorifere pentru instalații, diverse obiecte casnice.
Vând la preț bun plapumă, fotolii, pălărie neșifonabilă, televizor Gri-gorescu, diverse obiecte.
Vând casă gen vilă, patru camere, dependințe, garaj.
CUMPĂRĂRI
Cumpăr haină scurtă piele damă, cojoc damă, geacă, numai noi și de fabrică.
Cumpăr Videorecorder JVC, radio, congelator, aspirator, toate noi.

tv 11 iunie 1989

11:30 Lumea copiilor
Întâlnire cu cei ce făuresc România de azi. Reportaj realizat la Întreprinderea de Utilaj Chimic „Grivița Roșie” din Capitală
Copilărie fericită în anii Epocii de Aur. Program artistic dedicat patriei și partidului, conducătorilor iubiți și Gospodari precum părinții noștri. Reportaj
Performerii „Daciadei”. Reportaj de la finalele Cupei „Pionierul” la tenis de câmp, desfășurate la Piatra Neamț
Porni Luceafărul... Rubrică dedicată Centenarului Eminescu
Desene animate
Redactor Dana Oprîț
Telefilmoteca de ghiozdan
Căpitanul vasului „Pelerin”
Producție a studiourilor sovietice
Premieră TV, Episodul 2
12:25 Sub tricoul, la datorie!
De veghe la liniștea și ordinea publică. Reportaj
Proprietari, producători, beneficiari și apărători ai cuceririlor sociale. Reportaj
Prezențe oștiștești în Festivalul

național „Cântarea României”
Redactori: colonel Nicolae Cenușă, maior Valeriu Pricină
12:40 Viața satului
Actualitatea în agricultură
Seceriș '89
Prin recolte mari, sigure, stabile - către o activitate economică echilibrată, sănătoasă în fiecare unitate agricolă cooperatistă
Anotimpurile Topolovățului - anotimpurile muncii, Noutățile din știința și practica agricolă
Redactor Gheorghe Verman
13:00 Telex
13:05 Album duminical
Concert de prânz
Cântec pentru om. Muzică ușoară
Desena animate
Mari comici ai ecranului
Un interpret, un compozitor: Virgil Popescu
Telesport
Din cununa cântecului românesc. Muzică populară
Din antologia umorului românesc
Melodii, melodii cu formația „Star 2000”, Secvența telespectatorului
Regia artistică Luminița Dumitrescu, Redactorii ediției: Gh. E. Marian, Ovidiu Dumitru

vremea

Vremea a fost, în general, instabilă, cu cerul temporar noros în regiunile sud-vestice și mai mult acoperit în restul teritoriului. Au căzut ploici care au avut și caracter de aversă în nord, centrul și estul țării și pe arii mai restrânse în celelalte regiuni. Vântul a suflat slab până la moderat, cu unele intensificări în estul și în vestul țării, precum și la munte, predominant sectorul nordic. Temperaturile maxime au fost cuprinse între 16 și 24 de grade, iar minimele de noapte au fost cuprinse, în general, între 8 și 16 grade.

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Mai multă atenție propagandei vizuale în stațiile CFR

Stațiile CFR, gările, cum le numim în mod obișnuit, sunt și ele „cărți de vizită” ale localităților respective. Tocmai de aceea ele trebuie să le „vorbească”, fie chiar și concis, celor aflați la ferestrele vagoanelor, cât și celor coborâți pe peron, despre caracteristicile locului respectiv.
Cum face acest lucru propaganda vizuală din stațiile CFR? Pentru a afla, am vizitat câteva stații CFR de la Tulcea oraș până la Baia Dobrogea.
Coborând în stația Mihail Kogălniceanu nu am văzut pe peron nici un panou sau lozincă. Am intrat în sala de așteptare, gândindu-ne că poate aici avem ce vedea. Și am văzut: o fotocronică „Agerpres” (nr. 22) din 1984 (!). În stația CFR Babadag propaganda vizuală este reprezentată de două panouri și o lozincă situată în fața clădirii. Nimic altceva care să-l facă să înțeleagă pe cel aflat în trecere sau care a sosit în oraș pentru prima oară, de ce, de exemplu, orașului i se spune „Sinaia Dobrogei”...

Popular - ca terenul să fie eliberat de acele materiale pentru a-l transforma în spațiu verde, cu gazon, flori, arbori și arbuști”. Am citat dintr-o scrisoare a asociației sus-amintite.

Irimia Gheorghe ne roagă să publicăm faptul că băiatul său, în vârstă de 18 ani - pe nume Vasiliță - bolnav de nervi, a plecat de acasă și, probabil, rătăcește prin țară. Nu vorbește. Are înălțimea de 1,65, corp athletic, ochi căprui, ușor oblici, gura mică, față ovală, puțin pistruiată, expresie foarte copilărească, nu face nici un rău, poate copia literele de tipar sau de mână pe care le vede... Semne particulare: pe piciorul stâng, la 2 cm sub genunchi are calus îngroșat (urmare a unei fracturi), pe pulpa piciorului drept are o alună. Familia „rătăciturii” oferă recompensă celui care-i găsește fiul. Adresa: Irimia Gheorghe, Str. Babadag nr. 117, Tulcea, județul Tulcea, cod 8.800.

De la Direcția Județeană de Poșta și Telecomunicații, „Urmare articolului critic privitor la deteriorarea capacului de fontă de la căminul subteran din Str. Gh. Gheorghe-Dej, comunicăm că situația relatată este reală (parcă putea fi și ireală?). Vom repara defecțiunile în cel mai scurt timp”.

Eugen Catalan deplânge starea proastă a troturelor din Sibiu - asta ca daos la... carosabil - mai ales, zice dânsul, pe Calea Dumbărești. Noi putem adăuga încă multe alte străzi.

Recent au intrat în microproducția Institutului de virusologie, St. S. Nicolau” doi produși derivați din propolis, NIVCRISOL-O de uz oftalmic - și NIVCRISOL-D - de uz dermatologic, foarte eficient și în Zona Zoster. Drăgulețele de albine!

Adesea la Unitatea de pâine nr. 4 se vinde pâine „crudă” (E un fel de a spune, pentru că e aluat curat, cu o coajă rumenă pe deasupra). Ultima „figură” ne-a adus-o la redacție Ioan Brus, locuitor al Sibiului, Str. Moscova nr. 12 A.

În fața blocului nr. 24 Str. Rahova, șoseaua și trotuarul are gropi uitate... din 1987, de când s-a săpat aici un șant de canalizare!

Vizavi de cofetăria „Cedonia” (Sibiu, desigur) există un WC public care este veșnic închis.

Niște ticăloși operează, de o vreme, în cimitir, spărgând cavouri (pentru a smulge morțiilor eventualele obiecte prețioase). Ultima mare lovitură a fost la necropola din subsolul unei capele din Cimitirul Comunal Sibiu.

S. Diaconu
Tribuna Sibiului,
nr. 9.891/1989

amintiri

PRACTIC ȘI MODERN
Magazinele și raioanele specializate ale COMERTULUI DE STAT dispun de un bogat sortiment de tricotate din fire p.n.a.: pulovere, bluze, jachete, căciuli, fulare, eșarfe, veste, mănuși, pentru femei, bărbați și copii.
Comerțul de stat oferă cumpărătorilor articole „practice și moderne”